

BOOKA.

Knjiga **71**

Edicija **Zapadno od sunca**

ZORAN FERİĆ
NA OSAMI BLIZU MORA

Copyright © Zoran Ferić, 2015.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Cara Dušana 68

office@booka.in

www.booka.in

KOREKTURA

Dragana Raković

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Monika Lang

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2021.

Drugo izdanje

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez pismene
saglasnosti izdavača.

ROMAN

NA OSAMI BLIZU MORA

ZORAN FERİĆ

BOOK.

Na osami blizu mora

1.

Otok je prvo natpis na žutoj tabli s nacrtanim trajektom i slovima „Car Ferry“, zatim sivkasta silueta na plavetnilu mora, a nešto poslije poznanik koji radi na trajektu i koji kratko kimne na pozdrav. Jablanac, trajektna luka, njegovo je ugodno predvorje, a onda se s gornje palube vidi kako se približava golemi kameni masiv. Ovo se čekalo čitave godine, trenutak kad se silazi s broda i osjeti miris ružmarina, nafte i ovčjeg izmeta, vidi oštro stijenje koje gleda prema Senjskim vratima, hrapavi vapnenac koji je u tako jasnoj suprotnosti s natpisi-ma: „Benvenuti, Welcome, Willkommen!“

Kod kuće, na terasi u sjeni oleandara, ne može se jesti. Obuku se samo kupaće i onako bos, bez ručnika i kreme za sunčanje krene na plažu.

– Ča ti ne bi niš pojil? – pita nona.

Svjesna je da vani čeka uzbudljiv svijet, ali o detaljima ne zna ništa. Prijatelji i bratić su otišli na izlet barkom. I odjednom iz hlada puteljka natkrivenog oleandrima i akacijama stupi se na žarko sunce podneva. Svjetlo vrišti, kao i djeca u vodi, kao i bijeli predmeti koji isijavaju kao da u sebi imaju jake žarulje. Osjeća se sloboda nekoga tko je tek došao u strano mjesto i može sve. Lungomare prema kampu pun je ljudi, musave gole djece koja ližu sladoled, mladih obitelji što guraju kolica, grupica tinejdžera koji su se tek probudili poslije

noćnog tuluma. Ali nikoga koga bi trebalo pozdraviti. Osjeća se sloboda koja je pomalo i smrt. Odjednom se može svukud, ne vežu obaveze ni prijatelji, ovo popodne, dok se ne vrate, u potpunosti je poklonjeno.

Na molu, kod kanalizacije, sunča se sredovječna žena, između četrdeset i pedeset, koliko se može procijeniti kad se ima tri puta manje. I dok je išao prema kampu, samo su izmijenili poglede. A kad se vraćao, ležala je na trbuhu otkopčana grudnjaka, a bijele su se sise rasule i u tom položaju se prelijevaju iz čašica kostima. Sjeo je na klupu pored šetališta, točno iznad žene. Jedna grana staroga bora stvarala je ugodan hlad. Ne misli ni na što, osjeća slobodu otići lijevo ili desno. Pjevušiti, napraviti par plesnih koraka, osjetiti lakoću koja pomaže da se gleda kroz stvari, vide atomi i elektroni, sve. A može se, dakako, i u more. Treba samo proći pored žene na ručniku.

2.

I odjednom silazi, spušta se sa šetališta na betoniranu površinu plaže, prolazi pored nje i ona diže pogled s knjige, zaklonjena velikim slamnatim šeširom. Kad se vraćao iz vode, stajala je. Grudnjak je bio zakopčan, figura lijepa, linija kao kod mlađe ženske, držanje uspravno. Ali ne može sakriti da je u bokovima malo šira, ne može sakriti ni celulit, koščata stopala s izbočenim kostima palaca. Držala je u ruci kremu za sunčanje i govorila. Pomislio je da je slovenski, ali bio je slovački. Shvatio je da ga želi namazati da ne izgori.

– Možete! – rekao je i ona ga je, onako stojeći, počela mazati po leđima. Istisnula mu je kreme na dlanove, da se namaže na prsima. Ponavljala je jednu riječ:

– Izgoriti! Izgoriti!

Ali kako ga je mazala, primijetio je da ona sloboda od prije nekoliko minuta polagano nestaje. Strani grad opet se pretvarao u zavičaj, mjesto gdje poznaje svakoga i bilo tko može sada naići i vidjeti kako ga na plaži maže nepoznata stara baba. Onda mu je dala kremu da

on namaže nju. Mogli su se dobro sporazumijevati, on hrvatski, ona slovački. Pitala je ide li u školu ili radi.

– Idem u gimnaziju – rekao je.

– Jesi dobar đak?

Malo je mislio i onda odgovorio istinu:

– Nisam – rekao je dok je polako razmazivao kremu po njenim leđima. Začudilo ga je kako je mekana pod rukama. Leđa su bila još relativno čvrsta, mišićava i koščata, ali kad se spustio dolje, iznad stražnjice i u lumbalnom dijelu bila je sve mekša. Mazao je do sada djevojke svojih godina, ili nešto starije, ali ovako stara žena bila je pod rukama potpuno drugačija. Kleknuo je pored nje i mazao do ruba gaćica. Ona je pak malo spustila gaćice i ukazao se bijeli rub kože.

– I tu – rekla je.

Pa je namazao.

Prošla je kao slučajno laktom preko prednjeg dijela njegovih gaćica. I onda upitala što navečer ima u gradu.

– Ima li ples?

Rekao je da se pleše na svakoj terasi hotela, da ih ima nekoliko i da sve traje do ponoći, a poslije ponoći može se plesati u disko-klubu u Internationalu. Ona je pitala bi li je odveo na ples navečer, jer je ovdje sama, u privatnom smještaju i ne poznaje grad. Nije mu padalo na pamet da staru babu vodi na ples, ali je svejedno rekao:

– Može.

Obećao bi u tom trenutku svašta. Divljački ju je htio, morao je leći na trbuh pored nje da se ta želja ne vidi. Ali nikada je ne bi odveo na ples.

– Imaš djevojku? – upitala je opet.

Rekao je da nema.

– Tako lijep dečko?

Znao je da laže. Bilo mu je neugodno što se toliko ponižava.

3.

Razgovarali su dok je ležao na trbuhu, a ona sjedila na svom ručniku. Ljudi na plaži uokolo gledali su kako razgovaraju, možda su mislili da joj je sin. U jednom trenutku digla je kosu koja mu je padala do ramena i namazala ga po vratu. To je gesta majke. Vidio je djecu koja grabe vodu i pune maleni bazen za napuhavanje. Ta igra je nešto čega će se sjećati zimi. Kružio je pogledom uokolo i nije bilo nikog poznatog. A ipak, slobode je bilo sve manje. Onda je primijetio pored njene torbe složenu crnu haljinu. Zašto nosi crnu haljinu? Je li u koroti? Ili samo želi izgledati mršavije? Međutim, to ga nije dugo mučilo. Predložio je da otplivaju do otočića koji se nalazio ispred plaže, na udaljenosti od tristotinjak metara. Gledala je malo u otok, malo u njega, mjerila razdaljinu, procjenjivala, a onda rekla:

– Idemo!

To nije bio pristanak, to nije bilo ono jednostavno „da“, to je bio poklič. Vrsta pobjede. Ustala je, spremila knjigu i kremu za sunčanje u torbu, a onda prekrila to svojom crnom haljinom. Gledala je sumnjičavo uokolo po stranoj zemlji koja je krila opasnosti.

– Ne brinite – rekao je – neće nitko.

Povjerovala je. Ali nije bio siguran, nije bio siguran da neće.

4.

Skinula je šešir, uzela šlauf za koji je do tada mislio da pripada djeci pokraj njih, nataknila ga na prsa i vratila šešir na glavu da joj ne izgori lice. Šlauf je bio gore ružičast, a dolje bijel, jednostavan jeftini šlauf kakve pamti još otkako je bio mali. Sada je stajala kraj njega, stara baba sa šeširom i šlaufom. I čekala. Međutim, taj krupni detalj, ružičasti dječji šlauf, pokvario je sve. Palo mu je na pamet da se okrene i ode, mislio je valjda o tome, prolazilo je vrijeme, a ona je čekala, onako opremljena.

– Ideš, ne ideš? – rekla je, a svakoga časa mogao je naići netko poznat.

Ipak, trebalo je vremena da nagon pobijedi sramotu.

Mislio je o Slovačkoj, zemlji bez mora, o gradu Modry Kamen gdje je živjela, mogao je zamisliti kako ulazi u robnu kuću s polupraznim policama i na dječjem odjelu bira šlauf za plivanje, a prodavačice misle da ga kupuje za dijete. I bilo mu je žao, ali silno ju je želio. Ono što je tada radio na rubu gađenja, njoj je bio doživljaj: toplo more, valići, šketanje barki, taj blagi miris kanalizacije. Ušli su u vodu, obuhvatio ju je oko pasa i polagano vukao prema otočiću.

5.

Vidjelo se da je do prije nekoliko godina bila lijepa. To je možda bilo i do prije samo šest mjeseci. Zaspala je jedne večeri, tamo u svom Modrom Kamenu kao lijepa žena, a probudila se kao stara baba. O tome je mislio dok ju je vukao tamo prema otočiću gdje će konačno osjetiti ono o čemu su drugi dečki tako puno pričali. Vukao ju je, držeći je oko pojasa, a pored njih je prošla barka i podigla valiče. Učinilo se kao da je više ne drži, kao da umjesto nje među prstima leluja samo morska struja, gibanje vodenih masa, a ne ljudsko biće. Toliko je bila mekana.

A onda su se strani grad i strano more opet pretvorili u zavičaj. Tik do njih zaustavila se drvena pasara u kojoj su bili njegovi prijatelji: Škembo, Gavran, Dudo, Kenjo i njegov bratić Boris. Bratić ga je prvi prepoznao, on je bio na kormilu i sad je buljio kao da ne vjeruje. Vidio je klinca od šesnaest godina kojeg poznaje cijeli svoj život kako kroz more vuče babetinu od pedeset s ružičastim šeširom i šlaufom na prsimu. I na njegovu licu bilo je vidljivo kako mu je neugodno zbog njega.

– Luka, pusti babu i uđi u barku – rekao je.

Nije ni pomislio da žena možda razumije jezik. Pustio ju je na trenutak, približio se barci i tihim glasom rekao:

– Idem je lizati!

Onda se vratio i opet je obuhvatio oko struka.

Trenutak je zavladao tajac, čulo se samo klokotanje mora i povici iz daljine. A onda je eksplodirao smijeh. Ružan, mladenački, zloban smijeh. I tu je izgubio nevinost, ne s njom. Nešto je puklo, nešto se probilo i samo što krv nije zacrvenjela more oko njih. I pomislio je da smijeh liječi od sramote. Bilo mu je žao što je ismijava, ali takva su bila pravila. U sebi joj je rekao: „Oprostite!“ pa se nastavio smijati.

6.

Bio je posebno čudan osjećaj što su je njegovi prijatelji vidjeli, što ju je vidio i on, ali nije ju osjećao pod rukama. Toliko je bila mekana. Bila je mekana kao slana voda, kao močvara, kao nešto za što se ne može reći da je mekano jer je više tekuće nego mekano, jer prsti kroz to prolaze kao što prolaze kroz iluziju. Danas kad misli o tome, zahvalan je tim dečkima što su vidjeli, jer bi ona inače za njega ostala kao nekakav san koji nije posve ružan, ali bome nije ni lijep i u koji se čovjek želi povremeno vratiti samo zato što zna da je to san. Oči su vidjele stvarnost te stare Slovakinke s celulitom i malo obješenim grudima, ali prsti je nisu osjećali. A kako se može jebati vodu, kako se može jebati fatamorganu?

Upitala je:

– Jesu to prijatelji?

I on je rekao da jesu.

– Zgodni dečki – rekla je.

Nastavili su plivati, a barka se udaljila. Vidio ih je kako se smiju i okreću prema Slovakinji koju je vukao kroz vodu kao što je onaj starac vukao svoj ulov, golemu sabljarku.

Dozvolila mu je da joj dira grudi, prvo preko bikinija, ali onda joj je skinuo gornji dio i on je ostao visjeti na njenom vratu. I sise su joj

bile mekane kao kad se dječji baloni napune vodom i stišću rukom. Od trenutka kad su još uvijek bile nedostižne, pa do sada, kad ih dira, nije prošlo ni trideset minuta.

7.

Sa svakim preplivanim metrom nevinosti je bilo sve manje. Kad su došli do plaže otočića, prvo je pogledao ima li koga od susjeda, a tek onda joj je dopustio da ustane. Vodio ju je kroz šumicu prema južnom dijelu otoka, gdje su se strme litice spuštale u more i gdje obično nije bilo puno kupača. Povremeno bi je, kao slučajno, dotaknuo za stražnjicu i mislio da je to jako čudno, što je dira za guzicu, a da se još nijednom nisu poljubili.

S betonirane terase u podnožju svjetionika pokazao joj je panoramu grada. Prizor je bio lijep: užareni ljetni dan, oblaci kao bijela vata vidjeli su se iznad Velebita, zvonici su stršali u nebo, jarboli jahti njihali se u luci. Taj prizor je sigurno bio dosta različit od svega što je vidjela prije. Stajala je tamo i gledala, a on joj je sakupio gaćice bikini-ja u guzni jarak, kao tange, iako onda još nije bilo tangi, i gledao njene mekane guzove. Radio je to dok su stajali, a ona je i dalje gledala grad. Povremeno bi ga odsutno pomilovala rukom po gaćicama.

Nije popustila. Htjela se dogovoriti za večernji izlazak. Znala je da se, ako dopusti sve što hoće, više nema čime cjenkati. Nagovarao ju je dva sata, dirao po tijelu, ali nikako nije htjela skinuti gaćice. Sisao joj je prvo jednu, a onda drugu sisu, stavio njenu ruku na svoj ud. U tom času pomislio je da je duh njenog sina koji je umro. Za mrtvog sina to je bio prilično tvrd kurac. I čim je to pomislio, sve oko njih je odjednom postalo oštro: i ježevi u vodi, i zelene borove iglice iznad njih, i smeđe iglice ispod njihovih stopala, i bodljikave drače, i kamenje. Čak i njeni dugi lakirani nokti.

Zamišljao je da ju jebe s onoga svijeta na ovaj, da preskače neku granicu koju nitko do sada nije preskočio, da je ova strava koja se

upravo događa nešto velebno, to je mislio. Ta priča o mrtvome sinu još ga je više uzbuđivala, a onda, kad je postao nasrtljiviji, čučnula je i uzela njegov ukrućeni ud, liznula ga malo i zatim stavila pod svoje vlažno pazuhu. Jebao ju je pod pazuhu a da se uopće nisu gledali. Prvo lijevi, pa desni, lijevi, desni, lijevi, desni... Kliktanju galebova, šteketanju barki, dalekim povicima s mola oni su pridružili još jedan tihi, ali zanimljiv zvuk: šljapkanje kao kad dijete rukom udara u blatnu lokvicu.

Kad je bilo gotovo i kad je ustala, zamišljao ju je kako zgužvana od boli stoji nad lijesom, a razredni kolege njenog sina izražavajući sućut sline u njen dekolte. Poslije ju je otpratio do plažice, stavila je šlauf, a on ju je usmjerio prema obali i rekao da samo maše rukama i da će sigurno stići. Gledao je kako se ružičasti krug za napuhavanje s ružičastim šeširovom sve više udaljava. I udaljava. I udaljava. A on je ostao na otočiću i nikako se više nije mogao vratiti među žive.

BMW, metalik zlatni

1.

Ljeto počinje kad se na krovu najboljeg hotela upali zeleni neonski natpis: IMPERIAL. Tako se grad budi iz mrtvila predsezone: svjetlošću koja ne potječe od sunca, nego od reklame. A svako ljeto ima svoju dušu, svoju jezgru oko koje se omotaju sve druge senzacije, slike, osjeti, atmosfera: vjetrovit dan koji se svodi samo na sjećanje; dvije ruke u rukavima različitih jakni od teleće kože, bura koja može zalizati kosu bolje od gela s mirisom kamfora, što su ga rabili toga ljeta. Ili picigin pred oluju, krajem srpnja, kad je more bolesno toplo, a nebo mračno kao da je pomrčina. Svako ljeto ima, dakle, ono po čemu će se barem neko vrijeme pamtit. A duša ljeta 1977. bila je Constanze Brunner iz Braubacha. Ona je prva s kojom je izgubio nevinost tako da joj ga je stvarno gurnuo u pičku, a ne u usta ili pod pazuhu. To se dogodilo zato što se u jednom trenutku uplašila ove zemlje.

A ta zemlja je u srpnju 1977. još lijepa (nisu je nagrdila ona najstrašnija zdanja, trokatnice s balustradama ili betonske kocke kojima s gornje ploče viri armatura za iduće katove), ali možda malo nepovjerljiva. Ne, doduše, tako nepovjerljiva kao druge socijalističke zemlje, kao DDR na primjer, ali ta se nepovjerljivost mogla osjetiti, bila je kao vodeni žig. Moralo se bolje pogledati i onda bi se vidjelo. U Istočnom bloku bili su Stasi i KGB, a ovdje ćevapčići, crno vino, pokoji špicl i jeftin privatni smještaj.

Ali ona je odsjela u kampu.

Sjedio je s Borisom na klupi pod smokvom, upravo su privezali barku za drveni molo na Drugoj Padovi i sada su se spremali vesla i motor, ganc novi Tomos 4, odnijeti kući na drugu stranu uvale. U tom trenutku su naišle njih dvije. Jedna viša, plava, s dugom kosom, a druga niža, s kraćom tamnijom kosom i šiškama. Zastale su na zavoju kojim lungomare iz kampa zaokreće pod kutom od devedeset stupnjeva i gdje pred očima pukne panorama grada s četirima zvoncima, njegove sjeverne zidine, čipkasto zdanje hotela Beograd i Vela riva. To je sigurno jedan od najljepših pogleda na grad. Pogotovo navečer, kad se nebo iznad zvonika crveni još dugo nakon što sunce padne iza parka i svjetlećeg zelenog natpisa.

One su gledale njegov grad, a on je pokušavao zamisliti njihov. Kad bi vidio djevojku, pokušavao je zamisliti kako izgleda njen grad, oni njegovi posebni dijelovi, neobične vizure, detalji koji stvaraju atmosferu: špičasti krovovi srednjovjekovnih kuća i drvene grede vidljive na njihovim pročeljima, cehovski grbovi iznad dovratka, cifrasti šprljci prozora. Nešto od tih slika moglo se vidjeti i u njemačkim magazinima što su ih ostavljali turisti. Reportaže o bavarskim gradićima u „Wochenendeu“ ili detalji kuća s Baltika u „Der Spiegelu“. Onda su prošle pored njih i ona niža s kraćom kosom im se nasmiješila. Nešto od ljepote grada prešlo je, izgleda, te večeri i na njih dvojicu.

- Luka, idemo za njima – rekao je Boris.
  - A šta ćemo s ovim? – pokazao je na motor i vesla.
  - Pusti, neće nitko.
- A nije bio siguran, nije bio siguran da neće.

2.

- Bijele su – rekao je Boris – tek su došle.
- Vjerojatno ih još nitko nije cimnuo.

Cimnuti znači pokloniti cvijet, reći nešto, skrenuti pozornost i onda otići. Ne ostati, ne biti dosadan, nasilno se udvarati. Cimnuti i pustiti. Sljedeći susret onda ima auru sretnog slučaja. Ponekad se ti prvi cvjetovi čuvaju sprešani u dnevnicima. Cure i dečki su jedni drugima trofeji. One čuvaju sprešane cvjetove, a oni kovčave dlačice. I tek nakon dva-tri slučajna susreta u gradu stvari postaju ozbiljne, a ponekad se pretvore i u dušu ljeta. Samo, nikad se unaprijed ne zna tko će kome biti duša ljeta.

Boris je prišao plavuši s leđa proizvodeći ustima zvuk kao da turira motor automobila, a u rukama je držao nevidljivi volan koji je okretao lijevo i desno. S vremena na vrijeme desnom je mijenjao brzine. Plavuša se prvo trznula kad ga je vidjela tik do sebe, a i zvuk motora ju je vjerojatno uplašio. Gledala ga je začuđeno, a on je rekao:

– *Girls, do you like to drive with us?*

Tamnokosa se pak glasno nasmijala, pa su se počele smijuljiti obje.

To je bio jedan od načina za cimanje. Drugi je bila serenada. Kleknuli bi pred djevojke, s cvijećem u rukama i počeli glasno pjevati neku talijansku kanconu. Najčešće: „Signora bella ciao...“ ili „O sole mio...“. Otpjevali bi nekoliko taktova, poklonili cvjetove i otišli. Prije nego što su prišli, Boris je pitao:

– Hoćemo auto ili serenadu?

I Luka je rekao:

– Auto.

Kao da je znao.

– Mama me je upozorila da se ne vozim s nepoznatima – rekla je tamnokosa, a onda mu pružila ruku: – Ja sam Constanze. Plavuša se zvala Vera i radila je kao medicinska sestra u bolnici u Braubachu.

– Koje marke ti je taj auto? – pitala je.

– Sunbeam – rekao je Boris.

– A kako se ti zoveš? – rekla je Constanze.

– Luka!

- Dobio je ime po našem djedu – rekao je Boris.
Otrpatili su ih do grada i dogovorili se da će se vidjeti na terasi hotela Imperial kad one završe s večerom.
– Hoćemo ić s njima van? – pitao je Luka kad su se vraćali.
– Hoćemo. Ako ne naiđu na neke bolje.

3.

Već s prilične udaljenosti vidjeli su da na klupi pod smokvom više nema motora i vesala. Jurnuli su prema tamo, a onda zadihani zastali u hladu pod debelim mesnatim listovima. Osvrtali su se lijevo i desno; kad je Boris gledao lijevo, Luka je gledao desno i obrnuto. Ali nisu vidjeli nikoga tko bi teglio prilično težak Tomos 4 i dva masivna vesla duža od metar i devedeset. Takvog nije bilo ni dolje na drvenim molovima, a ni na putu prema kampu. Zavirili su i u žbunje iza klupe, nadajući se da ga je možda netko sakrio da im napakosti. Gavran? Ili Škembo? Rugali su im se inače što svake večeri kad dođu s vožnje čamcem odšarafe motor, te ga zajedno s veslima nose kući u garažu.

- Ne znaš ti kako se krađu motori – govorio je Boris.
– Ma krađu se kurac – ponavljao je Škembo. – Vidiš da ih svi ostavljaju na barkama.

Boris je kupio čamac od svoje ušteđevine, Elan 403, a motor je početkom ljeta kupio Lukin otac na kredit od dvanaest rata. Jako su pazili na njega.

Sjeli su na klupu u tišini. Luka je u tišini predbacivao Borisu, ali nije morao ništa reći, poznaju se od rođenja i zna da se bratić grize više od njega. Mislio je o tome kako sada moraju izaći na oči stricu i reći da su izgubili motor i vesla. I zato su ostali sjediti da nešto smisle, ali nisu ništa smislili. Pored njih su prvo prolazili ljudi u kupaćim kostimima, s ručnicima preko ramena, ili noseći napuhane luftmadrace, a kasnije, kako se sunce približavalo zalazu, prolaznici su već bili obučeni u hlače i majice, s vestama preko ramena. Išli su laganim

korakom iz kampa u grad u šetnju i na večeru. A njih dvojica su još uvijek šuteći sjedili na klupi.

– Ništa. Idemo – rekao je Boris. – Ja sam kriv.

Kad su došli pred kuću, oči su mu bile vlažne i nisu gledale van, nego prema unutra, u vlastiti zločin. U takvom slučaju svaka kazna je milodar.

Stric ih je dočekaao veselo, a oni su stajali pred njim šuteći. Dosta dugo. Nije pitao gdje su motor i vesla, nego je rekao:

– Kako je, dečki?

I gledao ih je onako potištene. Boris nije mogao pogledati u oči svome ocu. A neće moći ni Lukinom jer će on morati čitavu godinu otplaćivati motor kojeg više nema.

Međutim, stric je ušao u dnevnu sobu i vratio se s bocom rakije i tri čašice. Stavio je čašice na stol na terasi i natočio. Dao je svakome njegovu čašicu.

– Sad ste, dečki, nešto naučili. Uzdravlje! – rekao je i iskapio.

Oni su ga gledali s čuđenjem, a onda su i oni iskapili.

– Dobro – rekao je stric kad su popili – jeste sada hrabriji?

– Tata... – zaustio je Boris da nešto kaže, a onda su suze provalile iz njega. Imao je devetnaest godina i vrijeme plakanja odavno je prošlo, ali on je plakao. Od bijesa i nemoći.

Stricu je bilo neugodno, vratio je čašice na stol i rekao:

– Dođite, dečki, za mnom!

Odveo ih je u garažu. Tamo je na podu stajao motor, a vesla su bila naslonjena na zid, pored lantine s namotanim glavnim jedrom i vreće s flokom.

– A sada pamet u glavu, i ne ostavljajte to više bez nadzora!

Luka je mislio o tome koliko je stric bolji čovjek od njegova oca. Da je njegov otac sada tu, psovao bi, i prijetio, i vrijeđao ih, a majke više nije bilo da ublažava njegove provale bijesa.

Strina je izašla iz kuhinje.

– Treba im navući uši – rekla je. – Zar vam tata mora nositi stvari s plaže? Niste više mala djeca... – a onda: – Lena kaže da ste otišli za nekim curama.

I stric i strina su se nasmijali.

– Glavu bi zaboravili! Šta su tako zgodne?

– Nisu – rekao je Boris – jedna ima noge ko plinske boce.

Ali kad su se navečer u svojoj sobi spremali za van, osjećao je kako je ova moguća žrtva djevojke učinila vrednijima. One više nisu bile neke slučajne Njemice, nego djevojke zbog kojih su skoro ostali bez Tomosa 4. Da je motor zaista nestao, više ih ne bi željeli vidjeti, to je sigurno. Bile bi neugodan podsjetnik, dokaz gluposti. Ali ovako, moguća žrtva motora dizala im je vrijednost, a činjenica da su bili spremni tako puno žrtvovati učinila ih je privlačnijima.

4.

Kad su stigli na terasu hotela Imperial, već su bile tamo. Sjedile su pod krovom blizu bara, daleko od tančplaca, kao da ih muzika ne zanima. Pred njima je u metalnoj posudi s ledom bila butelja vina. Njih dvojica nikad nisu naručivali butelje jer su bile skupe, nego samo pivo.

– Hoćete da vam donesu čaše? – pitala je Constanze.

– Ne. Mi ćemo pivo – rekao je. Zbog kratke kose trebalo ju je dobro pogledati da bi se vidjelo koliko je lijepa.

Boris je iskoristio priču s motorom da ih zabavlja. Rekao je da su im bile tako zgodne da su pošli za njima i ostavili motor. Bili su, govorio je, kao začarani. Baš je tako rekao, „začarani“. Mislio je o toj riječi, dugo je već nije čuo.

– Pa, mi i jesmo vještice – rekla je Constanze. – Buuuu!

Vera nije bila tako pričljiva.

Boris je rekao da nije bilo motora kad su se vratili. Opisivao je kako su trčali skoro do kampa, a onda natrag prema gradu, kako su sve pretražili, a onda sjeli na klupu. Nisu mogli kući bez motora pa su čekali.

– To si sad izmislio – rekla je Constanze – da opravdaš što kasnite.
– Ne – rekao je. – To se stvarno dogodilo. Zaboravili smo na sve kad smo vas vidjeli.

Vera je imala dvadeset i pet godina, a Constanze dvadeset i tri. Bratić je rekao da mu je dvadeset i jedna, a on da mu je devetnaest. Morali su lagati na više. Još im se nije događalo da bi morali lagati na niže, ali doći će i to vrijeme.

Za stolom blizu njihova sjedilo je veće društvo Nijemaca. Bili su glasni i ponekad dobacivali djevojkama na njemačkom. Govorili su brzo i njih dvojica ih nisu mogli dobro razumjeti. Ionako su njemački govorili slabije nego engleski, ali nikad nisu priznali da mogu razumjeti. Nije bilo naodmet znati što djevojke govore kad misle da ih se ne razumije. Nijemci su s njima uspostavili neku komunikaciju, dovikivali su se preko stolova, pa su one malo govorile s njima engleski, a onda bi tom društvu nešto dobacile na njemačkom. Bilo je i djevojaka i mladića, ali se činilo da nisu parovi. Barem ne svi. Među njima bio je i mladić u invalidskim kolicima. Imao je dugu kosu i bradicu i motao je cigarete na koljenima.

– Hašomančina – rekao je Boris na hrvatskom.

Vera je nešto dobacila tom dečku i nakon nekog vremena se digla, uzela od njega smotanu cigaretu i vratila se za njihov stol.

– Jebote, kako joj se ne gade njegove bale – rekao je opet Boris.

On je pak pitao Constanze za ples.

– Ne volim ovu muziku – rekla je i onda ga pogledala: – Ali može.

– Što inače slušaš?

– Deep Purple, Zappu, Zeppeline. Ti?

– Cohena, Dylana, Patti Smith.

Pošli su prema plesnom podiju. Doticao ju je ramenom i nije se odmaknula. Bilo mu je sedamnaest godina, ali izgledao je starije, već se brijaio.

Na vratima koja s hotelske terase vode prema baru i zahodima skupljali su se dečki iz grada. Od tamo su mogli najbolje vidjeti što

se događa na tancplacu, ali i za stolovima oko njega. Tamo je vidio i Gavrana kako bulji u njih dok su plesali. Njemu se smješkao i dizao palac u zrak, kao da kaže:

– Dobraaaaaa... možda malo prestara za tebe.

A kad bi se okrenuli, tako da je mogao vidjeti Constanze, slao joj je poljupce zrakom. Nije ga vidio, ali je znao da šalje poljupce jer to je bio njegov način. Gledao bi parove kad plešu, pogotovo one koji su plesali prvi put i očijukao s djevojkama. Napućio bi usne kao za poljubac, poljubio vrhove svojih prstiju i onda ispružio dlan i puhnuo. Očekivalo se da poljubac poleti zrakom, zaustavi se na njenom licu i tamo nastavi raditi za Gavrana još dugo, dugo nakon što bi djevojka izašla iz njegova vidokruga. Zato je povukao Constanze dublje u gužvu, da Gavranove gadarije ne mogu do nje. Shvatila je odmah. Malo su plesali tako da je naslonila glavu na njegova prsa, čak i na brze stvari, a onda ga je primila za ruku i vratili su se na mjesto gdje su prije plesali i odakle ih je Gavran mogao vidjeti. Plesali su tako da mu je on bio okrenut leđima, a ona licem. Gledala je Gavranovu četkastu garavu kosu, malo duži nos, vrlo tamnu put i dlakava prsa koja su izvirivala iz raskopčane bijele košulje, njegove uske traperice i kaubojske čizme. Uvijek ga je čudilo kako Gavran ima toliko uspjeha kod žena, ali to je bila činjenica.

Constanze je neko vrijeme gledala Gavrana, vidio je da ga gleda, a onda se nasmiješila. Pomislio je već da ju je izgubio, a onda mu je utisnula dug poljubac u usta. Bilo je to prilično iznenađenje. Naime, to se očekivalo, ali tek za neko vrijeme. Ali Constanze ga je poljubila sada i nastavila ga je ljubiti dugo, tamo na tancplacu i onda su se počeli okretati. Jezici su im se u ustima sastajali, rastajali i opet sastajali. Mirisala je na kaugume i jak duhan.

Kad su se vratili za stol držeći se za ruke, vidjeli su da Boris i Vera uopće ne razgovaraju. On je držao ruku na naslonu njena stolca, a ona se držala ukočeno i distancirano prema njegovoj ruci.

– Nije htjela plesati dok se vi ne vratite – rekao je na hrvatskom – da im netko ne popije vino. Glupača.

Sada su njih dvoje otišli plesati, ali vidjelo se da to rade preko volje, kao da ispunjavaju neku dužnost.

Constanze je radila kao frizerka u Braubachu. Vodila je vlastiti frizerski salon jer je njena majka, koja ga je i otvorila prije trideset godina, otišla u penziju. Mama sada živi u Španjolskoj, na Costa Bravi. To ime imalo je u sebi nešto veličanstveno. Vjerojatno zato što tada još nije znao kako izgleda Costa Brava.

Bratić i Vera su se vratili šuteći, iako muzika još nije završila.

– Kad su počeli svirati sentiše, rekla je da se vratimo – procijedio je Boris.

Nije mu išao u glavu taj otpor. Ona je bila samo jedna malo punija Švabica, a on galeb, među najzgodnijima u njihovu društvu. Crn, ruddlave kose, uskog lica koje su djevojke voljele. Pobirao ih je kao smokve, ponekad i dvije u jednome danu. Bilo je situacija kad je Luka morao izaći s nekom njegovom djevojkom, da joj pravi društvo zato što se bratić dogovorio s drugom. Tada bi do u tančine razradili plan kretanja gradom da se ne sretnu slučajno. Vera je nešto dobacila Constanze na njemačkom, vidjela je da se drže za ruke, a onda su obje prasnule u smijeh, ali kad joj je Boris stavio ruku na koljeno, ona ju je pristojno maknula.

U tom trenutku jedan od Nijemaca za susjednim stolom došao je do njih i kratko porazgovarao s djevojkama. I Vera je potvrdno kimnula glavom i rekla:

– *Natürlich!*

Jedino je to razumio. Govorili su dijalektom. Poslije toga čitavo društvo se diglo osim dečka u invalidskim kolicima. Pozdravili su Veru i Constanze i krenuli prema parku, a mladić u kolicima dovezao se do njihova stola.

– Otišli su na kupanje – objasnila je Constanze – a on ne može s njima jer ima puno stepenica. Pa će ih čekati s nama.

– Uvalili su nam kljakavog – komentirao je Boris. Nije se ni trudio sakriti prezir u glasu.

Ni njemu nije bilo drago sjediti za stolom s invalidom. U međuvremenu invalid je pružio ruku Veri i rekao:

– Udo!

I Vera mu se veselo nasmiješila. Kad je pak pružao ruku Constanze, morao se dobro nagnuti iz svojih kolica i zato se Constanze digla i približila se. Rukovao se i s njima. Pružio bi ruku i rekao:

– *Udo, nice to meet you!*

Kad se Boris rukovao s Udom, rekao je svoje ime, a onda procijedio kroz zube na hrvatskom:

– Udo bez udova.

– Ima ih – rekao je i nesvjesno pogledao prema Udovim nogama – ali mu valjda ne rade.

Veri nije promakao taj kratki pogled.

Tijekom večeri pomislio je da Vera poklanja pažnju invalidu zato da napakosti njima. Točila mu je vino u čašu, primala njegove slinom slijepljene cigarete i veselo čavrljala s njim na njemačkom. Constanze ju je par puta morala upozoriti. Onda bi nakratko prešla na engleski.

Constanze i on još su nekoliko puta išli plesati i uvijek su se ljubili na tancplacu. Ona je naslonila svoje male ali tvrde grudi na njegova prsa, a on je gurnuo svoje koljeno među njene noge i tako su se okretali. Gavran je sada prelazio pogledom preko njih kao da ne postoje, kao da su zrak bez imalo maglice, prozirniji od ničega. Kad nije mogao nekome preoteti djevojku, to ga je peklo kao žestoka nepravda. To je bila njegova tuberkuloza.

Luka je morao dobar dio te čudne večeri gledati kako djevojku koju je pikirao najzgodniji galeb preotima dečko u invalidskim kolicima s dugom masnom kosom. To je bilo uznemirujuće, u svijetu koji je izgledao čvrst odjednom se pojavila pukotina. U jednom trenutku

Vera je ustala i pogurala Udu do ruba tancplaca pa su gledali plesače. Ona se njihala u taktu glazbe, i čak kraj njega malo i zaplesala.

- Ne sviđa mi se ova glupača – komentirao je Boris na hrvatskom.
- Prava medicinska sestra – zaključio je.
- Idem ja ća – rekao je Boris, ali još nije ustao.

Nastala je šutnja. Očekivalo se možda da ode i on.

- Ja ću ostati – rekao je. Pod stolom je držao Constanze za ruku.

5.

Vozila je sportski BMW 323i, metalik zlatni. Kupio je prašinu s ceste kao smetlarsko vozilo, toliko je bio nizak. Nisi s njim smio prijeći preko mravinjaka jer bi ga auspuhom spržio. Taj ju je auto činio vrednijom, s njom se čovjek stvarno mogao praviti važan. Vozili su se po otoku cesticama s puno zavoja iza kojih se može pojaviti idilično malo groblje s čempresima i kapelicom, ali i divlje smetlište sa starim veš-mašinama i frižiderima. Pokazao joj je dugu pješčanu plažu ispred hotelskog naselja San Marino i ispričao legendu o Marinu, odbjeglom robu s ovoga otoka koji je u Italiji osnovao državicu San Marino.

Produžili su prema Sahari, pješčanoj plaži na sjevernoj strani otoka koja gleda prema Golom, Grguru i Velebitskom kanalu. Objasnio joj je da je na Golom otoku zatvor za muškarce, a na Grguru za žene. I da ponekad plivaju jedni k drugima. Rekao je:

- Da smo nas dvoje tu, plivao bih do tvog otoka, ne bi me bilo strah nevremena i morskih pasa.

- Ne. Svatko bi sa svog otoka skočio u more, našli bi se na sredini, pozdravili i vratili u svoje zatvore – rekla je.

Poslije su se smjestili u maloj borovoj šumi s pogledom na kaznionice. Šumica je bila dosta udaljena od plaže pa nije bilo ljudi. Prostrla je karimate i na njih položila njihove ručnike. Dok joj je ljubio grudi, ona je držala dlan na njegovu potiljku, ispod kose. A onda joj je jednu

po jednu sisu izvadio iz grudnjaka i ljubio ih, nekoliko sekundi jednu, a onda nekoliko sekundi drugu. Nastojao je sekunde raspodijeliti podjednako. Kao da jedna cica plače ako drugu ljubi dulje. Poslije toga zadržao se samo na jednoj, očekujući da će Constanze reći:

– Ova cica plače kad je ne ljubiš!

S vremenom je počela sve više stiskati njegovu glavu, sve dok je nije podigla i gurnula mu jezik u oko. Trznuo se s bolnom grimasom na licu. A ona počela šaptati:

– Oprosti, molim te, oprosti!

Ali kad ju je primio dolje, blago je odmaknula njegovu ruku. Rekla mu je da još nije spremna. Da ona spava s muškarcima samo kad se zaljubi, a još se ne poznaju ni jedan puni dan. Rekla mu je i da mogu biti zajedno ako on to prihvati, da joj je lijepo ljubiti se i biti s njim, ali ako ne može prihvatiti, svatko će otići na svoju stranu. Svatko u svoj zatvor, htio je reći.

Onda ga je plegla na leđa, nježnim, ali odlučnim pokretom zgulila mu kupaće i one su se pretvorile u plavu gumenu traku u dnu njegova napetog uda. Stavila ga je u usta i nebo je promijenilo boju. Doista se trudila, gaćice su ga žuljale na testisima, ali nije htio da prekine. Pustio ju je da radi i u jednom trenutku se nadglasavao s cvrčcima. Tada se dogodilo ono čudno: svršio je, ali ništa nije poteklo. Kurac mu je ostao suh. Nedirnut svršavanjem. Definitivno je doživio orgazam, bilo je dobro, bilo je ludo, ali sperme nije bilo. U trenu je pomislio da ju je progutala, ali i ona je začuđeno gledala. Po svemu je osjetila njegov vrhunac, ali ovaj nedostatak sjemena i nju je zbunjivao. Pogledali su se u oči, a onda oboje u njegova miška, koji se uzdizao iznad sfrkanih gaćica kao general nad poljem mrtvih ljudi za kojima ne može više ispustiti ni suzicu.

Ali kad se pomaknuo, kad je učinio pokret da gaćice koje su bile sfrkane u korijenu uda navuče natrag, i kad je stisak popustio, topli mlaz sunuo je iz njega i smočio mu prsa i bradu. A ona je rekla:

– Opsssssssss!

I vidjelo se da joj je zbog toga drago.

Popodne su se vratili na plažu kod kampa. Ona je rekla:

– Moram biti malo i s Verom. Ipak sam s njom došla na more.

Vera i Udo kupali su se tu jer se Udo bez većih problema mogao dovesti od šatora do plaže.

Udo može napraviti par koraka, od kolica do mora, ako ga netko podupire. To je, naravno, Vera. Udo ustane i zagri je, i tako se drži za nju dok polagano idu prema vodi. On i Constanze leže na ručnicima i ona se svako malo nagne nad njega i ljubi ga kao dijete u kolijevci.

U kavani koja se nalazi uz restoran u kampu sjede Boris, Gavran i Škembo. Cerekaju se, ironični stariji dečki, očito komentiraju njega i Constanze. Nisu daleko, svega nekoliko metara zračne linije. Sluša Gavrana kako kaže, dosta glasno da i on čuje:

– Ajde, nek i mali jebe!

Navečer, kad su se spremali za van, Boris pita:

– Nema te cijeli dan, jesi bar jebo?

– Jesam.

– I? Kako je bilo?

– Odlično!

6.

White Horse je imao englesko ime i domaće izbacivače, što je često bilo nezgodno. Trebalo ih je s vremena na vrijeme podmazati. Naše dečke nisu unutra puštali bez ženske pratnje i zato je redovito bilo puno slobodnih strankinja. Otvoren je zato što su hotelska naselja Carolina i Eva bila oko pet kilometara udaljena od grada i tamo nije bilo zabave za mlade. Dečkima iz grada postao je mitsko mjesto, a velik dio njegove čari ležao je i u toj nedostupnosti. Nisu tada imali automobile i morali su se zadovoljiti time da taj klub posjećuju jednom ili dvaput u sezoni, kad nađu prijevoz.

U to vrijeme nitko još kod nas heroin nije zvao „hors“, a bome ni „žuto“, naziv koji je kasnije ušao u upotrebu. Njemu i Borisu jedina je suvisla asocijacija na ime kluba bila viski, ili roman Agathe Christie „The Pale Horse“, koji je kod nas preveden „Kod Bijelog konja“. Klub se nalazio u podrumu hotelskog restorana i nije imao svjetleći natpis ni skupo uređenje, nego samo improvizirani šank i obične restoranske stolove i stolice. Na staklenim vratima na ulazu nalazio se samo plakat s fotografijom bijelog konja, iznad kojeg je flomasterom bilo napisano: „White Horse, 23.00 pm – 05.00 am“. Na travnjaku ispred ulaza pak stajalo je nekoliko plastičnih stolova i stolica, za one koji se žele odmoriti na friškom zraku.

Udo i njegovi prijatelji već su bili tamo. Constanze je parkirala u blizini ulaza, tako da su domaći dečki, koji su tamo vrebali Njemice kad izađu van udahnuti malo zraka, vidjeli kakvim autom i s kakvom curom dolazi. A kad je iz automobila izašla još jedna slobodna cura, skočilo je njih nekoliko da ih uvede unutra. Vera se uplašila, nije znala što žele, a Constanze je rekla:

– Dečki, zauzeta je.

Neki od njih su ga gledali s iznenađenjem i prezirom. Bio je klinac s dobrim ulovom i dobrim automobilom.

Vera je požurila prema stolu gdje su sjedili Udo i njegovi prijatelji. U sljedećem trenutku mogao je vidjeti kako se ljubi s Udom. Potpuno se nagnula nad njega i stjerala mu jezik u usta, ali kolica su zbog njene težine nekontrolirano krenula prema natrag. Tada su se oboje nasmijali, a Udo ih je jedva zakočio.

Poslije toga ušli su unutra, ali morali su proći kroz špalir otočana koji su vani čekali kao prosoci na Odisejevu dvoru. Mrko su gledali svakog domaćeg dečka s djevojkom koji je mogao ući.

– Mogu li postati agresivni? – upitala je Constanze šapćući mu na uho.

Odgovorio je da mogu, ali da se to obično ne dešava zato što im onda zabrane pristup disko-klubu. Još joj je rekao da više vole pičku nego tuču. Mislio ju je tako umiriti, ali ni sâm nije bio siguran.

– Ne sviđaju mi se – rekla je.

Unutra su svi sjedili za jednim stolom, čitavo Udovo društvo i njih troje. Constanze ga je često ljubila i stalno držala za ruku, ali je s ostalima razgovarala njemački. Do te mjere da mu je jednom morala reći:

– Oprosti! Oprosti! – i jako ga je ljubila, kao da prema njemu osjeća veću nježnost ako ga malo povrijedi.

Toga ljeta često su puštali Patti Smith i njenu stvar „Gloria“. Već su se malo napili i svi za stolom krenuli su plesati, krenuo je i on, ali ga je Constanze poljubila nježno u obraz i rekla:

– Sjedi tu, s Udom, da ne bude sâm!

To je bilo kao kad bi netko obukao rukavicu od debelog nježnog krzna i ošamario ga.

Tako je neko vrijeme morao zabavljati uzetog Nijemca. Udo mu je predložio da odu van, da smota jednu jer ga je unutra bilo strah izbavivača. Bio je inženjer, završio je visoku tehničku školu u Münchenu i radio u Siemensu. Govorio je da ga trava opušta, iako ne bi smio jer je njegova bolest u mozgu. To je multipla skleroza i tada je prvi put čuo za tu bolest. Udo je rekao da prognoze nisu dobre, ali je isto tako rekao da se već pomirio s tim. Do prvog napada, kad je završio potpuno nepokretan, bio je normalan mladić. Igrao je košarku, završavao fakultet i nitko ne bi rekao da će za par godina biti u kolicima. Njegova multipla zove se progresivna, to znači da ide jako brzo i lijekovi je ne mogu zaustaviti. Zato ih je prestao uzimati, jer mu više štete nego koriste. Vera je prva djevojka koju ima otkako je u kolicima.

– A što ćeš kad se pogorša? – pitao je. Možda ga nije trebao to pitati, ali izletjelo je samo iz usta, bez razmišljanja.

Udo je iščeprkao iz hlača paketić od staniola, osvrnuo se gleda li ih tko, i onda ga pažljivo razmotao. Unutra je bio grubi žučkasti prah.

– Šta je to?

– Hors – rekao je Udo.

Gledao ga je, još uvijek ne shvaćajući. Udo je napravio rukom gestu kao da si daje injekciju, a onda kažiprstom prešao preko svog vrata. To je bilo prvi put u životu da je vidio heroin.

Poslije, da nekako kamuflira svoju nesmotrenost, upitao je:

– Jeste već spavali zajedno?

– Još nismo – rekao je Udo. – Koliko imaš godina?

– Devetnaest – rekao je.

– Sviđaš se Constanze, samo nemoj ići s njom prebrzo.

Htio ga je pitati otkud zna, ali se sjetio Vere. Onda je Constanze došla po njega pa su plesali i ljubili se na podiju. Voljela se ljubiti uz glazbu, ljepota joj je ulazila kroz uši, a izlazila na usta i oči.

Okolo tri, kad su izašli i spremali se otići, Udo i Vera su se nešto tiho dogovarali na njemačkom. Nije shvatio o čemu se radi, ali je iz toga kako su gestikulirali bilo jasno da on nešto ne želi, a Vera mu objašnjava da to možda nema smisla. Udovih prijatelja nije bilo, ostali su u klubu.

– Prošetat ćemo se malo – rekla mu je Constanze, pa su svi četvero krenuli asfaltiranom stazicom kroz park oko hotela. On i Constanze držali su se za ruke, a Vera je gurala Udu. Išli su naprijed, više nisu raspravljali nego su se cerekali. Kad su se izmakli iz vidokruga domaćih mladića ispred kluba, Vera je dogurala Udu do grmlja, pomogla mu da se osovi na noge, a onda se povukla natrag. On je sâm otkopčao šlic, iako se malo ljuljao dok je stajao, i počeo mokriti. Nisu mogli vidjeti njegov mlaz na mjesecini, ali su ga čuli. U tom trenutku sve je izgledalo jednostavno: čovjek koji mokri. Ali sada se u njegovu mokraćnom sustavu kao i u cijelom tijelu nešto pokvarilo i u živcima mu

je nedostajalo elektrike. Kad ga je otresao i zatvorio šlic, mogli su to vidjeti po njegovim nespretnim pokretima, opet mu je prišla Vera i pomogla da vlažnom maramicom obriše ruke, a onda ga pridržavala dok je sjedao. Bubnuo je stražnjicom u sjedalo kolica, noge ga više nisu držale, a ona je rekla:

– Hopla!

I poljubili su se kao poslije dobro obavljenog posla.

7.

Kod stvarno sretnih ljudi ta se sreća pojavljuje i prije njih. Kad se gleda Constanze kako vozi, takve misli same dolaze. Kako su se sretno kod nje spojili geni da su proizveli taj špičasti nosić, te male uši koje su same po sebi lijepe i treba ih istaknuti kratkom frizuricom. Ali geni njenih roditelja tako su se lijepo preobrazili i u pokrete, polagane i oble. Kad drži volan lijevom rukom, dok joj desna počiva na mjenjaču, vidi se da tu nema žurbe, unezvijerenosti, straha, nego samo lakoća. Njeni su pokreti sami krugovi, oponašaju krugove kojima je okružena: volan, kotače, satove brzinomjera i brojača okretaja. Takav joj je i hod kad ulazi u auto, lelujav, okrugao. Znao je, međutim, da nije uvijek bio takav. Bio je nekad nespretna, velika guza omotana pelenama, sićušno gegavo stvorenje koje čini svoje prve korake. Osjećao je dragost u vršcima prstiju kad ju je zamišljao dok je bila dijete. I na površini kože, u predjelu prsa. Sav njen život postao je izvor sretnog stanja i to se ponekad preobražavalo u brzinu.

Ali pred njihovim očima pojavio se još jedan krug. Crveni, svjetleći, na kojemu piše: „Stop“. Constanze i on sjedili su naprijed, a Udo i Vera otraga. Zacviljele su gume kad je prikočila, a svi poletjeli prema naprijed. Nitko, srećom, nije udario.

– Kadi žurite, šinjorina? – rekao je milicajac na hrvatskom kad je otvorila prozor. – Dokumente!